

Martin Řezníček je výrazný autorský tvůrce. Ve svém posudku bych ráda zmínila tři jeho zcela odlišné kvalitní filmy z různých období: studentský počín Sarajevo 94 (1994), investigativní snímek Úžera (2001) a dokumentární portrét Jan Křížek – sochy a včely (2007).

Scenárista, režisér a kameraman Martin Řezníček ve svém meditativním dokumentárním portrétu **Jan Křížek – sochy a včely (2007)** představil české veřejnosti dílo neznámého sochaře, výtvarníka a grafika Jana Křížka, který žil v letech 1919 – 1985. Tento významný reprezentant moderního uměleckého směru art brut a lyrické abstrakce, který inklinoval k surrealismu (přátelil se s André Bretonem), byl svérázný jedinec a svou tvorbou zcela pohlcený. Introvert, neschopný kompromisů ve vyjednávání s galeristy, který ztratil iluze, dobrovolně se izoloval od pařížského společenského a uměleckého života a odešel do ústraní. Po odchodu z Paříže v roce 1962, kde žil se svou ženou Jiřinou už od roku 1947, své dílo před stěhováním na venkov téměř zničil. A právě středofrancouzský venkov – oblast kolem Corrèze, nostalgicky připomínající manželům Křížkovým českou krajinu, je dějištěm dokumentu Martina Řezníčka, který zde po autorově smrti pátrá po jeho životě. Řezníčkovi se podařilo realizovat ojedinělý dvojportrét fascinujících bytostí svázaných s přírodou, absolutně svobodných duší – sochaře Křížka a jeho obětující se, pokorné, skromné manželky Jiřiny, silné a milující ženy, která svého muže vždy finančně podporovala a oddaně respektovala jeho tvorbu i v momentu, kdy opustil umění a rozhodl se být včelařem. Mimochodem kreseb Jana Křížka se prý zachovalo až na dva tisíce. Pozoruhodný je způsob, jakým Řezníček natočil portrét, kdy upustil od metody mluvících hlav a chytře využil přání Jiřiny Křížkové nebýt v dokumentu vidět, takže v komentáři slyšíme pouze její hlas, který je průvodcem po venkovské usedlosti (budované jako socha). V obraze se objeví i rodinné fotografie, archivní záběry – dobové momentky z poválečné bohémské Paříže a především Křížkovy dochované práce, nezvykle režisérem rozpořbované (animace použité v exteriérech i interiérech, kdy sochy před diváky naplno ožívají). Magický snímek o pozapomenutém díle českého rodáka Jana Křížka, který zanechal stopu ve Francii, vypráví o absolutní tvůrčí svobodě. Poetický film, vypovídající rovněž o krásách života (záběry včel a přírody proměňující se v různých ročních obdobích), v duchu díla doprovází zdařilá melancholická hudba Jiřího Durmana. Snímek byl oceněn Cenou Andreje Stankoviče 2008.

Úžera (2001) je název filmu realizovaného pro cyklus Člověk v tísní ve spolupráci s Českou televizí, kde je Martin Řezníček uveden jako režisér, kameraman a spoluscenárista (společně s Janem Černým, který je také autorem námětu). Film publicistickou formou mapuje bezútešnou situaci v regionech, kde žijí sociálně slabé komunity lidí a vznikají novodobá ghetta Romů (Ústí nad Labem, Veselí nad Moravou, Kopčany, Skalica). U tohoto snímku, který není nijak formálně výjimečný, je zásadní téma: lichva a její dopady na romskou komunitu žijící v neustálém strachu a dluhách. Film, jehož základ tvoří výpovědi na kameru (postižených Romů, politiků, sociálních pracovníků, cenných terénních sociálních pracovníků pracujících ve vyloučených lokalitách pro společnost Člověk v tísní), pojmenovává i další problémy: nezaměstnanost, špatně nastavený sociální systém včetně bezmocné policie přihlížející lichvářům (novodobé mafii). Řeší se zde rovněž příčiny migrace Romů utíkajících pryč od dluhů (stěhování do zahraničí). Na snímku oceňuji jeho objektivitu, vyváženost a kritiku obou stran (sledujeme zde dopady české komerční společnosti na romskou komunitu, vidíme následný rozklad romské společnosti a jejích tradičních hodnot). Film získal Zlatého ledňáčka na Finále v Plzni 2003.

Studentský film Martina Řezníčka (námět, scénář, kamera a režie) **Sarajevo 94 (1994)** vznikl v dubnu a květnu 1994 v bosenské části města Sarajeva – tzv. uzavřeném městě. Zde se naplno před diváky odhalují důsledky války postavené do kontrastu se slávou města (záběry z legendárních Zimních olympijských her 1984, které se uskutečnily v bosenském Sarajevu v bývalé Jugoslávii,

zúčastnilo se jich 1272 sportovců ze 49 zemí světa). Fragmenty války natočené černobíle deset let po olympijských hrách vytváří kontrapunkt k barevným záběrům z olympiády. Sledujeme momentky z každodenního života lidí poznamenaných válkou, jakousi „poetiku všedního dne“ (pozůstatky výstřelů, hrající si děti za přítomnosti dohlížejících vojáků - mírových sil OSN, zničený stadion, poloprázdný trh, hřbitov s čerstvými náhrobky, opuštěné nádraží, rozbombardovaná nemocnice a prázdné chrámy). To vše se před námi odehrává výmluvně bez jediného slova, pouze v doprovodu působivé hudby Jiřího Durmana (flétna, saxofon, buben) a jen v závěru k nám ve zvukové stopě doléhají autentické útržky z dobových válečných komentářů. Pozoruhodný snímek byl oceněn Cenou Českého literárního fondu za rok 1994, dále Cenou za nejlepší studentský film na festivalu Berlín – Potsdam 1995 a Cenou pro nejlepší krátký dokumentární film na festivalu v egyptské Ismáilii v roce 1995.

Doporučuji Martina Řezníčka k habilitačnímu řízení.

V Praze 18. 4. 2016

Mgr. Alice Aronová Ph.D.

